

עין משפט
גד מצוה

סא א מוי פ"ז מהל' מירות הלכה ז':
סב ב מוי שס הלכה ט':
סג ג ד מוי שס הלכה ו'
 ופי"ג מהל' טומאת מת הלכה ז' סגמ עשין רל"ג:
סד ה מוי פ"ז מהל' מירות הלכה ח':

מוסף רש"י

אילן המיסך על הארץ. והוא קטן לדרך בית הקברות ויזמין דממת בין השמשות וקנין הסם (זוה"ק). הירוצאות מן הגדר. אצטני גדולות וזולות מן הגדר וקברו תחת אמת מן אילן אל ויעין מתת אחיו מהן (ס"ח).

פי' הרא"ש

אילן המסך על הארץ ונעפיו מובדלים ויש כות מת תחת אחד מן הענפים ואין ידוע תחת איו. וכן הגדר ויש כות מן המת תחת א' מהן ואין ידוע תחת איו ומיירי שהן רבות טפו דהכי משמע פ' דם הגדה בסופו שהמלהך תחת כולו טמא ודאי אלא שאריו מפסיק ביניהם והלך הגדר תחת א' מהם. ויר' לי מיירי שהאילן עומד ברה"י וכן האבנים בולטים ברה"י דסקק טומאה ברה"י טהור והכמיה גורו עליו טומאה אבל ברה"י הוי טומאה אדיראית וסותר ומביא קרבן כדמוכת לקמן רפ"ב גזירי: משום איריה גורו שהאיר טמא אפילו אינו מאהיל על הנושא כגון הנכנס לה בקרון ובספינה או בשידה תיבה ומגדל שמחזיקים מ' טאה שאינן מקבלים טומאה וחוצצין התרופץ טמא א"כ לא גורו איריה גורו הזאה למה לי דכיון דאמרי' הנכנס דובר התרופץ טמא א"כ לא גורו עליה משום טומאה אלא חזמא בעלמא החמירו עליה כדי שלא יצא אדם מארץ לחו"ל וא"כ הזאה למה לי: אלא לאו משום גושא. שגורו עליה מצוינים בה קברים הוא דבעי הזאה: וכי קתני ומה שאראו וביעית דם ורובע עצמות וירוצא בדם: הני כלים בני הזאה נינהו פי' אדם הנוגע בכלים בר הזאה הוא בתמיה והלא הכלי אב הטומאה ואדם הנוגע בו ראשון וטמא טומאת ערב:

גד:

ואינו סותר את הקודמים. וגם אין עולין לו למנין נזירותו: ומתחיל ומונה מיד. במקום שפסק למנות כשנמנה לא יתחיל למנות שימי טומאה אין עולין לו לימי נזירותו וגם קרבן נזירותו טמא מביא חטאת ועולת העוף ואשם זה אינו מביא וקשה לרש"י דבשלמא כולהו ניחא דכי נמי אינו סותר הקודמין אין עולין לו אלא כלים הנוגעים במת דאפי' כלי שטף קאמר כדמשמע בגמ' וכשנגע בהם הנזיר אינו טמא אלא טומאת ערב [אמאין] אין עולין לו: **באמת** אמרו ימי הזב והזובה. מיר שהתחיל למנות ונעשה זב: וימי הסגרו. שפרחה זו נרעת והסגיר אותו הכהן ועמד בעיניו או כיהה עולין לו לימי נזירותו: **אילן המיסך** ע"י הארץ. צ"ל דם הגדה (גדה טו). אמר דמדאורי' לאו אהל מעליא שהענפים רחוקים זה מזה ואין בהם פותח טמא אף כי יש בזדאי כוית מן המת תחת אחת מהן ומן התורה טהור כ"ג הלך תחת כולן ורצון הוא לגורו טומאה צהולך

תחתיו: ופרעיות אבנים היוצאות מן הגדר. הסמוך לזית הקצרות ויש שס נפל תחת אחת מן האבנים וגזרו חכמים טומאה למהלך תחת אחת מן האבנים אף כי ספק טומאה צרה"ר ספקו טהור ובמס' נדה (ג"ז סט) משמע מהלך על פני כולה טמא בזדאי: **ארץ העמים** ע"י אירא גורו. כגון מהלך בצידה תיבה ומגדל גדולות יותר ממ' סאה שאין מקבלין טומאה או על גשר ארץ העמים או הנכנס בקרון או בספינה שהחמירו בה יותר מבאהל המת כדי שלא ילא מארץ לחו"ל: או דלמא משום גושא. דוקא המאהיל על גושא גזרו כמי שמאהיל על המת מפני מתו מנזל או מפני רוב מישראל שנהרגו בחו"ל אבל הנכנס בצידה תיבה ומגדל או בקרון או בספינה לא והא דמשמע צ"ל דשבת (ד' טו): דגורו על גושא ועל אירא הסם ה"פ בין לנוגע בגושא בין מאהיל על גושא בלא שום הפסק לגושא [אבל] בלא בצידה תיבה ומגדל שם הפסק לא איירי והקשה הרב ר' יעקב מאורליינ"ש דתנן ו' צ"ל דאהלות ואלו מטמאין במגע ובמשא ולא צאהל ארץ העמים וזית הפרס כו' והכה משמע דפשיטא לן דמטמא צאהל כי מאהיל מיהא על גושא בלא הפסק שידה תיבה ומגדל ויתיר דהתם מיירי בגושא הצא מארץ העמים לא"י ור"ת אומר דהיא נשנית קודם גורה אחרונה דשבת דלמך התם (נפ"ק דשבת סט) דמעיקרא לא גזרו על אירא ולא כלום ועי"ל דאינו מטמא עד שיכנס שם ראשו ורובו כדמשמע בשלמי סוגיין ולא כשמתכניס ידו לזד דלילו צאהל המת מטמא אפי' במכניס ידו: **ר"ש** ומהו בג' ובז' ואי אמרת משום אירא הזאה ט"ז. דאינו

כהן גדול פרק שביעי נזיר

ואין סותר אם הקודמין. והאי דתנן צ"ל הריני נזיר מגלח (לעיל טו): מני שמר נזירות מרובה והשלים נזירותו ואחר כך צל לארץ כו' צ"ה אומרים נזיר צמתחה וסותר את הקודמין התם הוי טעמא לפי שעשה נזירותו בח"ל ואין עיקר נזירות א"ל אלא צאי' אבל כאן שעשה(ט) ואחר כך ילא אינו נרץ לקסור את הקודמים: ו' וסופרו של מנורע. דהיינו אחר חלוטו הוא דהאי קרא וכבס בגדיו וגו' (ויקרא יד) צסוף ימי חלוטו כתיב דהיינו כשנתפא מנרעמו כדכתיב צרישא דעניינא ויאל הכהן אל מחוך למחנה וראה הכהן והנה נרפא וגו' ואלו הוא מגלח כדכתיב וגילח את כל שערו ומתחילין ימי ספירו ולאחר ימי ספירו מגלח פעם שנית כדכתיב צההוא קרא גופיה ויש צ מחוך לאהליו שצעת ימים וכתבי והיה ציום השציעי יגלח את כל שערו וגו' וימי ספירו של מנורע אוקן ימים שכתוב בהן וכבס המטהר וגלח את כל שערו ורחץ צמים ואחר יצא אל המחנה ויש צ מחוך לאהליו שצעת ימים וימי גמרו

של מנורע היינו ימי חלוטו דכתיב צבו (שס יג) צדל יש צ מחוך למחנה מושבו ג' אחר תגלחיות הללו של מנורע אינו סותר את הקודמין ואחר יתחיל למנות ימי נזירותו אלא למקום שפסק יתחיל והוא שתתא נזירות מרובה כדי שיהא צו גידול שער ל' יום לאחר שנתגלח בתגלחיות שמים של מנורע ואף אוקן ימים של ספרו ושל גמרו אין עולין לו למנין: **באמת** אמרו. הלכה היא למשה מסיני ימי הזב והזבה וימי הסגרו של מנורע ימים הראשונים שכתוב בהן (שס) והסגיר הכהן שצעת ימים וכתבי והסגירו הכהן שצעת ימים שנית עולין לו ממנין ימי נזירותו. ולקמן(ט) מפרש מהיכא ד'וגמיר: **גב' איבעיא** ליה ארץ העמים משום אירא. נמי גזרו עלה והיכא דאיכא אירא בלא גושא כגון דנכנס בה בקרון או בספינה שלא פסק לארץ אלא נכנס (ז"ב צבאירא) ו' קליש ליה טומאה: או דילמא משום גושא. דטומאה חמורה הוא דגורו עליה ולא משום אירא דהיינו טומאה קלה ואם נכנס בה צרגליו כמאן דנגע צקבר דמי אבל בקרון לא: ואי **אמרס משום אירא**. ו' היכא דאיכא אירא בלא גושא מי הויא לה טומאה חמורה כולי האי דפיצעי הזאה שלשי ושיצעי: **וכי קסני**. ומהו שלשי ושיצעי אשארל אסככות ופרעות ולאו אלארץ העמים: **הכי נמי מסבבא**. דלא אכולהו קאי מדקתני כלים הנוגעים במת: **והני כלים בני הזאה נינהו**. כלומר ואם נוגע נזיר בכלים הנוגעים במת נרץ הזאה צמתיה: **אלא לאו שמע מינה**. לאו אכולהו קאי אלא אשארל קאי אהנך [דצנין] הזאה נינהו: מאי

סבא שיטרכו צכה"ג הזאת ג' ו' הואיל ומטמא אף כי הפסק צינו וצין הגוש דאינו כלל מענין טומאת אהל המת להנריך הזאה ג' ו' ומשני כי קתני אשארל ה"ג מסבבא מדקתני וכלים הנוגעים במת הני כלים בני הזאה נינהו. והלא אינו טמא הנוגע בהן רק טומאת ערב ולא טומאת ז' אלא ש"מ אשארל דמשמע ליה דאפילו בכלי שטף איירי דנגעו צמת דהוו אב הטומאה הנוגע בהם טמא טומאת ערב כנוגע בטמא מת צעלמא דלא צעיא הזאה אלא ש"מ אשארל וא"ת ולישני ליה דהני כלים בכלי מתכות מיירי דאדם הנוגע בהם טמא טומאת ז' וצעי הזאה ג' ו' דחרב כחלל ואור"ת דע"כ לא מתוקמא מתני' בכלי מתכות דא"כ הנזיר מגלח דחרב הרי הוא כחלל. ושלח לו צינו חיים כהן איה צית אצמ צצנו ליה י' א' דאין נזיר מגלח עליו ה"ה דכהן מוזהר עליו ואין לך צית אצמ צצן בה שום כלי מתכות שהיה צאהל המת או שום מסמר כדאמר' צצמ' שמחות (פ"ד הל' טז) כל טומאה שהנזיר מגלח עליה ומו דצהדיא תניא צמוספתא ובמס' אהלות (פ"א) דקחשיב התם ד' טומאות צמת כיצד כלים הנוגעים במת ואדם בכלים וכלים צאדם טומא' ז' והרביעי צין אדם צין כלים טומאין טומאת ערב וקאמר צ"ד לתרומה וקדשים אבל נזיר אין מגלח אלא על המת בצלצד פי' למעוטי כלים הנוגעים במת דאיירי בהן דהא דהאי מגלח על אצמ מן החי ואכל הני דתנן צצמתי ועי' מתני' דהתם בכלי מתכות איירי דכלי שטף אי אפשר להיות טומא' ד' [אלאן] דוקא' בכלי מתכות דלמך רחמנא חרב כחלל משכחת להן כמו שמפורש אבל כלי שטף אינו כחלל אלמא דאין הנזיר מגלח עליהן * והא דלא אוקי מתני' בכלי מתכות משום דבלאו הכי קים ליה דקתני אשארל דע"כ לאו אכולהו קאי ומהו בג' ו' דהא קתני נמי ימי ספרו וימי גמרו דלאו בני הזאה אינון. ומשמעתין קשה למה שפירש הר"ר יצחק מסקימפוני"ט דמתני' דאהלות צין בכלי מתכות צין צצאר כלים דכולהו גמרי מכלי מתכות דלמך חרב הוא כחלל וה"ה לשאר כלים דצהדיא אמרי' צשמעתין דנוגע צצאר כלים אינו טמא אלא טומאת ערב ומיהו קת יא לדחות דהא דפרק הכא בני הזאה נינהו לאו אכלים הנוגעים במת אלא אספרו ואגמרו קאי דצבר הכי והוי כמו וכו' * ולא נ"ל ונ"ע מהרפ"ש. וה"ר יצחק הביא ראיה ממוספתא דכלים (פ"ו מצ"ק) החמת שהיא נמונה צצנור ופיה למעלה מן התגור ועצם כשעורה כרוך צצבי או צבייר ונתון לתוכה הוא טהור והתגור טהור הוא טהור משום דכרוך ולא תוך תוכו צא הטהור ואחזו צו והעלהו טמא לפי שהסיט עצם כשעורה וטמא את החמת חזרה החמת וטמאה את התגור אלמא דחמת כאדם ונעשית אב הטומאה לטמא את התגור ואע"ג דלאו כלי מתכות הוא משוינן ליה כאדם להיות אב הטומאה כמוהו שניטמא צעלם דהוי אצני אצות ויש לדחות דהתם משום דיקרב צדיקרב הוא דהאדם ניטמא צצמשא דעצם כשעורה ב' וצשעה שהיה [נושא עצם המת שהוא] אצני אצות צאצותה שעה היה נוגע צצחמת והחמת צצנור. ועוד הביא מדאמר צצפרי כל אשר יגע צו הטמא יטמא למה נאמר לפי שנאמר צחלל חרב צא הכתוב ולימד על החרב שהוא מטמא טומאת שצעה למדנו לכלים אדם וכלים מ"ל וכצתסם צצדיכס ציום השציעי וטרהתס פי' שהצגדים שנוגעין צאדם שנוגע במת טומא' ז' ו' והתם צצדיכס משמע אף צצאינן כלי מתכות ואור"ת דמכשיטי כלי מתכות ספיר מיקרב צצדיכס כדכתיב צצגדי כהונה (שמות כח) אלה הצגדים אשר יעשו וחשיב צין וכללא דמילתא כלים צמת וכלים צאדם וכלים צצכלים (וכלים צצכלים) הרי הן כמו' אדם צמת ואלס צצכלים ב' וכלים צצכלים ואלס צצכלים לא אשכחן שיעשו כיוצא בהן וכלים צצכלים השלישי אינו אלא ערבי צין אדם צין כלים (צאדם) אבל כלים צצכלים כמו האדם מה האדם טמא ז' אף [כלים] ד' הנוגע ז' וכלים צמת הרי הן צמת מה המת אצני אצות לטמא אדם וכלים טומאת ז' ומו לא מידי:

לימא

מסורת הש"ס

(א) גדה טו. [מוספתא דאהלות פי"ט אהלות פי"ח מי"ג, ט] [נעלכ.ב, א] [נעל] [פי"ג, ד] [שין נע"א], (ד) [שין נע"א], (ה) [דף טו: א] [ז"ל צפק שני, א] [ז"ל וספס, א]

נוסחת הריב"ן

אן צחול' אבל כאן עשעה מירותו צצאר ואח"כ: [ב] גליין וספירו כו': [ג] מחוך למחנה מושבו אין המיר מגלח על טומאה זו פעם שלשית כשתיפא מנרעמו לאחר תגלחיות שמים של מנורע ואח"כ יתחיל למנות לימי נזירותו כו' שמים צצמנורע ואף כו' לו מן המנין: [ד] יליף: [ה] נכנס ליה צבאירא קליט ליה: [ו] וכל היכא כו' וציעי מאי' דלא היה נמי הס"ד:

הגהות הב"ח

(א) גב' ופיעות אבנים היואלת: (ב) רש"י ד"ה ואין סותר וכו' אבל כאן עשעה מירות בארץ ואחר כך ילא וכו' הקודמין הס"ד ואח"כ מ"ה וימי ספירו של מנורע וכו' וכבס המטהר את צגדיו: (א) ד"ה איבעיא ליה וכו' דקליש ליה:

גליין הש"ס

גב' ארץ העמים משום אירא. עיין לעיל דף כ ע"ב: תרס' ד"ה ת"ש וכו' והא דלא אוקי מתני' בבלי מבורה. עיי במאור פי"ד דחולין דף ע"ג ע"ב ד"ה כי קאמר רבנן דאדם טוע צצמר שנטמא צמת דלון לו הוי ג' ו': **בא"ד** וסא נזאה לי וצ"ע. עיי שבוטע ד' ט' ע"ב מד"ה צדלמתי. וסא דף מא ע"א ד"ה ומאן דמני וצנינן דף ע"ב ע"ב ד"ה וז דברי ר"מ:

הגהות מהר"ב רנשבורג

[א] תור"ח פי"ט וכו' אצמ צצנו לי דלון. מיצת דלון ממתק. ונ"ע דאם: [ב] בא"ד דעצם כשעורה אצני אצות וצשעה שהיה נושא עצם וכו' מדאמר בספרי נלל נע"א: [ג] בא"ד וכללא דמילתא וכו' ואדם בכלים דכלים ככלי ועי' א"מ: [ד] בא"ד אף כלים הנוגעים צאדם ז' וכו' פי"ז:

הגהות התוספות

1. מיצת לא ממתק. 2. נע"ל לר"ס. 3. ז"ל אף כ"י. 4. (ישעיה סו). 5. ז"ל דמס'. 6. צב"א דדוקא. 7. ומיבא אלא ממתק. 8. מיצות ואדם בכלים ממתק. 8. ז"ל כמותו, וכו"ה צב"א. 9. ז"ל טומאת ערב. 10. ז"ל אף כלי הנוגע צו טמא א'